

Pensioen Nieuws

Een uitgave van Stichting Pensioenfonds AVEBE

#3 | juli '10

Pensioenfonds

- 1 Terugblikken en vooruitkijken | Financiële crisis nog niet voorbij
2 Wat bracht 2009 het Pensioenfonds?
Verdeling beleggingen
3 De belangrijkste cijfers 2009
4 In gesprek met administrateur Henk Enting
5 Twee dekkingsgraden | Dekkingsgraad: invloed rentestand
6 Toeslagenlabel ingevoerd | Binnenkort meer van het Pensioenfonds | Vragen?

Terugblikken, vooruitkijken

Financiële crisis nog niet voorbij

Veel pensioenfonds wisten in 2009 te herstellen van de gevolgen van de financiële crisis. Dat herstel is natuurlijk goed nieuws. Maar de financiële crisis laat nog altijd haar tanden zien. De recente ontwikkelingen in Europa - zoals Griekenland - zijn hier een goed voorbeeld van.

Gevolgen voor het Pensioenfonds in 2010

Het Pensioenfonds merkte dit al in januari. De koersen op de aandelenbeurzen daalden, een direct gevolg van de alarmerende berichten vanuit Griekenland. In februari en maart werd dit verlies op de beurzen nog goedge maakt, maar in april en mei daalden de koersen weer. Ondanks deze daling is het rendement op de aandelenportefeuille tot en met mei nog altijd positief.

Toch is de dekkingsgraad de eerste maanden van 2010 iets gedaald, tot 109% op 31 mei. Dit komt onder andere omdat de rente daalde (zie p. 5 *Dekkingsgraad: invloed van de rentestand*). We blijven alle ontwikkelingen op de voet volgen en houden u zo goed mogelijk op de hoogte. ◀

In deze Pensioen Nieuws blikken we terug op het afgelopen jaar, en kijken we wat 2010 ons brengt aan de hand van de belangrijkste informatie uit het Jaarverslag.

In het Jaarverslag legt het Pensioenfonds verantwoording af over het gevoerde beleid tijdens het afgelopen jaar: hoeveel geld is er binnengekomen, wat hebben we met ons geld gedaan en wat heeft dat opgeleverd? Wilt u meer lezen dan alleen deze samenvatting? Dan kunt u het Jaarverslag opvragen bij A&O Pensioen Services.

Belangrijke cijfers 2009

De beleggingswereld herstelde zich knap van het crisisjaar 2008. Het Pensioenfonds profiteerde hier van: onze beleggingen behaalden een totaalrendement van 11,0%. Het vermogen van het Pensioenfonds nam hierdoor toe. Het eigen vermogen van het Pensioenfonds steeg van ruim 57 miljoen naar ruim 59 miljoen euro. Onze verplichtingen - de pensioenen die we moeten uitbetalen - namen iets af, onder andere als gevolg van de gestegen rente. Hierover leest u meer op p. 5. Dankzij het gestegen eigen vermogen én de hogere rentestand kon onze dekkingsgraad weer stijgen, van 103% op 31 december 2008 naar 112% 12 maanden later. Hierdoor kon het Pensioenfonds uw (opgebouwde) pensioen per 1 januari 2010 verhogen met een toeslag van 0,4%. ◀

Wat bracht 2009 het Pensioenfonds?

Wat is een benchmark?

In dit Jaarbericht vergelijken we een aantal cijfers met die van het voorgaande jaar. Bij rendementen op beleggingen is dat lastig. Ieder jaar is eigenlijk uniek: de ontwikkelingen in de economie, de koers van de aandelen en de rentestand spelen hierbij een belangrijke rol. Wij vergelijken onze beleggingsresultaten daarom altijd met een 'benchmark'.

Een benchmark is een maatstaf die wij gebruiken om onze eigen prestaties objectief te kunnen beoordelen. Dat doen wij aan de hand van een voorbeeldportefeuille die is samengesteld op basis van ons beleggingsbeleid. ◀

Verdeling beleggingen

Volgens het beleggingsbeleid belegt het Pensioenfonds 65% in vastrentende waarden en 35% in zakelijke waarden. De werkelijke verdeling kan hiervan afwijken. Bijvoorbeeld omdat het Pensioenfonds (tijdelijk) een iets andere strategie kiest, of als de verhouding tussen beide categorieën door rendementen verschuift. Ook in 2009 week de werkelijke verdeling iets af van ons beleid (zie het overzicht hieronder). ▼

Verdeling beleggingen per 31 december 2009

Vastrentende waarden	60%
Aandelen	27%
Onroerend goed	4%
Liquide middelen (geld dat niet is belegd)	9%
Totaal	100%

Het Pensioenfonds belegt met beleid. Uitgangspunt van ons beleggingsbeleid is zoveel mogelijk rendement met zo weinig mogelijk risico's. Om dit te bereiken, belegt het Pensioenfonds ongeveer 65% van zijn vermogen in vastrentende waarden (obligaties, weinig risico) en ongeveer 35% in zakelijke waarden (aandelen en onroerend goed, meer risico).

Die percentages zijn uitgangspunten; in werkelijkheid was de verdeling in 2009 iets anders (zie het artikel hiernaast *Verdeling beleggingen*). Op die manier probeert het Pensioenfonds het totale vermogen te laten groeien, zodat er reserves (buffers) ontstaan. Die reserves zijn nodig om tegenvallers op te kunnen vangen en de pensioenuitkeringen ieder jaar te kunnen verhogen.

Na een slecht beleggingsjaar (2008) wisten vooral de aandelenbeurzen zich vanaf maart 2009 prima te herstellen. Bijna de hele Nederlandse pensioenwereld profiteerde van deze ontwikkeling.

Na een stoeve start in januari en februari 2009 behaalde het Pensioenfonds op de totale beleggingsportefeuille uiteindelijk een rendement van 11,0%. Een uitstekend resultaat, bijna gelijk aan het rendement van de benchmark (11,5%, zie het kader *Rendementen 2009* op p. 3.)

Aandelen scoren uitstekend

Ons positieve beleggingsrendement van 11,0% is vooral te danken aan onze aandelenportefeuille. Het resultaat op onze aandelen was met 31,1% zelfs goed te noemen. De benchmark liet met 31,2% nog een iets beter rendement zien.

Het Pensioenfonds belegde in 2009 ongeveer 27% van het vermogen in aandelen, dus dit heeft een flink positief effect op het totale resultaat. Ons meeste geld - ongeveer 60% - is belegd in obligaties. Die portefeuille noteerde in 2009 weer een degelijk positief rendement: 4% (de benchmark: 4,6%). Daarnaast belegt het Pensioenfonds voor een klein deel, zo'n 4%, in onroerend goed. Ook deze kleine portefeuille deed het goed: 39,8%, toevallig precies hetzelfde rendement als de benchmark.

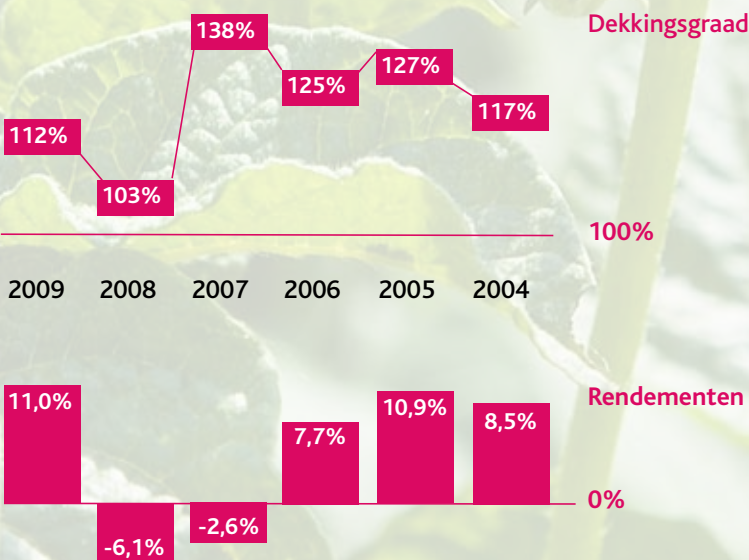
Ongeveer 9% van het vermogen van het Pensioenfonds lieten we in 2009 op de bank staan (liquide middelen). ◀

De belangrijkste cijfers 2009

De cijfers op deze pagina geven u een beeld van hoe het Pensioenfonds er financieel voor staat.

Dekkingsgraad en Rendementen

Hier ziet u hoe de beleggingsrendementen en de dekkingsgraad zich de afgelopen zes jaar hebben ontwikkeld. Daaruit blijkt dat de rendementen per jaar enorm kunnen verschillen en dat het rendement van invloed is op de dekkingsgraad. Het gemiddelde rendement over de laatste zes jaar is 4,7%.

Rendementen 2009

	het Pensioenfonds	de benchmark
Aandelen	31,1%	31,2%
Vastrentende waarden	4,0%	4,6%
Onroerend goed	39,8%	39,8%
Totaal	11,0%	11,5%

Resultatenrekening: inkomsten en uitgaven

De resultatenrekening laat zien hoeveel geld er bij het Pensioenfonds is binnengekomen (baten), en waar dit vervolgens aan is besteed (lasten). Dit leidt tot een resultaat: het verschil tussen de inkomsten en uitgaven. In 2009 was dit resultaat positief: het Pensioenfonds gaf minder geld uit dan er binnenkwam.

Resultatenrekening (in duizenden euro's)

Baten	2009	2008
Beleggingsopbrengsten	3.601	-/ 939
Bijdragen van werkgever en medewerkers	16.293	16.391
Overige baten	22.976	18.076
Totaal	42.870	33.528

Lasten	2009	2008
Pensioenopbouw	12.035	9.583
Pensioenuitkeringen	16.471	15.366
Toegekende toeslagen	2.469	361
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	920	792
Overige lasten	8.771	13.717
Totaal	40.666	39.819

Resultaat (baten -/ - lasten)	2009	2008
	2.204	-/ 6.291

Balans: overzicht van bezittingen en schulden

Op de balans geeft het Pensioenfonds een overzicht van zijn bezittingen (activa) tegenover alle schulden (passiva). Uiteindelijk moeten beide 'in balans' zijn.

Balans (in duizenden euro's)

Activa	2009	2008
Beleggingen voor risico deelnemer	7.397	7.110
Herverzekingsdeel technische voorziening	375.048	359.667
Overig	76.959	78.862
Totaal	459.404	445.639

Passiva	2009	2008
Pensioenvoorzieningen	399.013	386.187
Reserves	59.287	57.083
Overig	1.104	2.369
Totaal	459.404	445.639

“Alles op peil houden, waar nodig verbeteren”

Henk Enting is projectleider bij A&O Pensioen Services (A&O). A&O nam in september 2009 Aon Pension Services over, en is nu een aantal maanden de administrateur van het Pensioenfonds. Het Pensioenfonds is één van de klanten van Henk Enting. We spraken met hem over de administratie van uw pensioen, de informatie aan u, de Helpdesk en over zijn eigen pensioen.

Henk Enting

Ben je al lang bij het Pensioenfonds betrokken?

Ja, al een aantal jaren. Toen AVEBE een nieuwe pensioenregeling invoerde (in 2006), adviseerde Aon de onderneming. Ik ondersteunde de adviseur van Aon, onder andere door het maken van allerlei berekeningen. Ik ken AVEBE en de pensioenregeling dus heel goed.

De pensioenregeling van AVEBE is een goede voorwaardelijke middelloonregeling, met een maximale pensioenopbouw en de laagst mogelijke franchise. Daarnaast kunnen deelnemers vrijwillig deelnemen aan het Anw-hiaatpensioen. Kortom: een goede en complete pensioenregeling.

Wat doe je allemaal voor onze deelnemers en pensioengerechtigden?

De hele pensioenadministratie en alles wat daarmee te maken heeft. Dus ook een deel van de communicatie (bijvoorbeeld het UPO), correspondentie en andere contacten met de deelnemers. Vooral onze Helpdesk speelt hierbij een belangrijke rol.

Hoe staat de administratie van het Pensioenfonds er voor?

Toen Aon in 2006 alles van AEGON overnam, liet de kwaliteit van de administratie wel wat te wensen over. Na het ontwerpen van de nieuwe pensioenregeling hebben we direct het verbeteren van de administratie opgepakt.

Dat was een hele klus. Inmiddels kan ik wel zeggen dat we helemaal bij zijn, we gaan ons nu op verbeteringen richten. Zo kunnen deelnemers inmiddels rekenen op een jaarlijks pensioenoverzicht; het nieuwe UPO wordt begin juli verstuurd. Ook de andere groepen - bijvoorbeeld oud-medewerkers die nog niet met pensioen zijn - hebben hun pensioenoverzicht inmiddels

ontvangen. Zij ontvangen het UPO eens per 5 jaar.

Nu is het belangrijk om alles goed te houden. Naast mij zijn twee medewerkers van A&O fulltime met het Pensioenfonds bezig. Als één van beiden wegvalt, staat er een vervanger klaar. Daar maak ik mij dus geen zorgen over.

“AVEBE heeft een prima pensioenregeling”

Zijn er dingen die beter kunnen?

Altijd. Ik denk in eerste instantie aan de Helpdesk, daar is de afgelopen maanden al heel veel verbeterd. De Helpdesk krijgt op een gewone dag ongeveer acht vragen te beantwoorden, via telefoon en e-mail. Na het versturen van bijvoorbeeld het UPO, kunnen dat er wel vijftig tot zestig zijn. Onze Helpdesk-medewerkers moeten servicegericht zijn én de nodige inhoudelijke kennis hebben. Het niveau is nu zeker goed, maar we blijven zoeken naar mogelijkheden tot verbetering.

Ben je al met je eigen pensioen bezig?

Net als de gemiddelde Nederlander: weinig. Ik ben nog volop aan het werk, en beleef daar veel plezier aan. Gelukkig maar, want ik moet nog wel een jaar of 25 werken.

Ik weet trouwens wel hoeveel ik heb opgebouwd, en waar nodig vul ik mijn pensioen aan. Zo doe ik bijvoorbeeld mee met de levensloopregeling. Ik hou het dus wel goed in de gaten. Daar is het belangrijk genoeg voor! ◀

Wat is een dekkingsgraad?

De dekkingsgraad is een percentage dat de verhouding weergeeft tussen het vermogen en de verplichtingen van het Pensioenfonds. Bij een dekkingsgraad van 100% heeft het Pensioenfonds precies voldoende geld om de (toekomstige) pensioenen uit te betalen. De dekkingsgraad geeft dus aan hoe het Pensioenfonds er financieel voor staat.

$$\frac{\text{Vermogen}}{\text{Verplichtingen}} \times 100 = \text{Dekkinggraad}$$

Dekkinggraad: invloed van de rentestand

De dekkingsgraad is dus de verhouding tussen het vermogen en de verplichtingen van het Pensioenfonds (zie hierboven). Een belangrijke verplichting is bijvoorbeeld het uitkeren van pensioenen. Bij het berekenen van onze verplichtingen houden wij rekening met de rentestand.

Als de rente laag is, kunnen wij in de toekomst minder renteopbrengsten verwachten. In dat geval moeten we nu meer geld reserveren voor uw pensioen. De verplichtingen van het Pensioenfonds nemen dan dus toe. Hierdoor daalt de dekkingsgraad. Een hogere rente zorgt voor het tegenovergestelde effect: lagere verplichtingen en een hogere dekkingsgraad.

Risico goed afgedekt

De dekkingsgraad is dus gevoelig voor de rentestand. Dit renterisico dekken wij grotendeels af met de portefeuille vastrentende waarden (obligaties). Obligaties stijgen namelijk in waarde als de rente daalt. Hogere verplichtingen - door dalende rente - worden dus opgevangen door een hoger vermogen als gevolg van de toegenomen waarde van onze obligaties. ◀

'Twee dekkingsgraden'

Het Pensioenfonds gebruikt twee dekkingsgraden. Dit heeft te maken met het garantiecontract dat met AEGON is afgesloten. Op die manier is uw opgebouwde pensioen gegarandeerd. Hieronder leest u meer over het verschil tussen beide dekkingsgraden: mét en zónder garantiecontract van AEGON.

Dekkinggraad 1: mét garantiecontract

Dankzij het garantiecontract met AEGON is de dekkingsgraad van dit deel van onze verplichtingen altijd 100%. De pensioenen worden dus altijd uitgekeerd. Naast dit (bij AEGON) herverzekerde deel, is er nog een klein deel aan verplichtingen dat wél voor het risico van het Pensioenfonds is. Deze verplichtingen worden 'gedekt' door onze beleggingen. Die beleggingen staan op de balans van het Pensioenfonds (zie p. 3).

De totale dekkingsgraad - inclusief garantiecontract - kwam hierdoor eind 2009 uit op 115%. Deze dekkingsgraad is vooral belangrijk voor onze rapportages richting toezichthouder DNB.

Dekkinggraad 2: zónder garantiecontract

Bij het eventueel verhogen van uw pensioen (toeslagverlening), kijken we naar de tweede dekkingsgraad. We doen dan alsof de garantie van AEGON niet bestaat. De dekkingsgraad zonder garantie was eind 2009 112%. Dat is dus lager dan de dekkingsgraad mét garantie (115%). De waarde van de beleggingen bij AEGON was namelijk lager dan de verplichtingen waar AEGON garant voor staat. Dit heeft vooral te maken met de slechte beleggingsresultaten in 2008.

Begin 2009 was het verschil tussen beide dekkingsgraden nog erg groot: 103% zonder garantie en 115% met garantie. In 2009 lieten de beleggingen weer positieve rendementen zien, waardoor het verschil kleiner werd: 112% tegenover 115%. Als de rendementen op onze beleggingen (verder) stijgen, is het dus ook mogelijk dat de tweede dekkingsgraad hoger dan de eerste wordt. ◀

Vragen?

Als u een vraag hebt over deze Nieuwsbrief of uw pensioen, kunt u terecht bij de helpdesk van A&O Pensioen Services.

Deze helpdesk is van maandag tot en met vrijdag bereikbaar, van 8.30 tot 16.30 uur op telefoonnummer (038) 455 5451. Uw e-mail stuurt u aan info@pensioenfondsavebe.nl, uw brief aan:

AVEBE Pensioen Helpdesk,
p/a A&O Pensioen Services
Postbus 1026
8001 BA Zwolle

Colofon

Redactie: Stichting Pensioenfonds AVEBE | Towers Watson

Vormgeving: Heijden Ontwerp

Druk: Drukkerij De Bruin B.V.

Oplage: circa 3000

Om de teksten prettig leesbaar te houden, is een aantal zaken vereenvoudigd. U kunt daarom geen rechten ontlenen aan deze publicatie.

Toeslagenlabel ingevoerd

In de vorige AVEBE Pensioen Nieuws (december 2009) kon u al iets lezen over het toeslagenlabel. Dit laat zien hoe waardevast uw pensioen is en blijft. Het toeslagenlabel staat binnenkort op uw UPO.

Het toeslagenlabel is vooral handig bij uw keuze voor een eventuele waardeoverdracht (pensioen meenemen naar de pensioenregeling van een volgende werkgever). U kunt met het label de kans op toeslag van beide pensioenregelingen met elkaar vergelijken.

Meerdere toeslagenlabels

Bij het toekennen van toeslagen, kent het Pensioenfonds vier verschillende groepen. Voor elk van deze groepen ziet het toeslagenlabel er iets anders uit. Hieronder ziet u als voorbeeld het toeslagenlabel voor huidige medewerkers. ▼

Hoe moet u het toeslagenlabel 'lezen'?

Het toeslagenlabel bestaat uit drie rijen met muntjes. Links (in een zwart vlak) het aantal muntjes dat de verwachte stijging van de prijzen in Nederland laat zien. In het midden de verwachte toeslag van het Pensioenfonds tijdens de komende 15 jaar, weergegeven door een stapel van 1 tot 5 muntjes.

De middelste rij met muntjes laat zien of uw (opgebouwde) pensioen naar verwachting even snel zal stijgen als de prijzen. Als de middelste rij ook uit vier muntjes bestaat, stijgt uw (opgebouwde) pensioen mee met de prijzen. Dit betekent dus dat uw pensioen de komende vijftien jaar waarschijnlijk zijn koopkracht behoudt. Bestaat de middelste rij uit minder muntjes? Dan is de verwachting dat uw (opgebouwde) pensioen minder snel dan de prijzen stijgt.

De muntjes rechts laten de verwachte toeslag zien in een pessimistisch scenario, dus als het met de economie niet zo goed gaat. Voor de tweede en derde rij geldt: hoe meer muntjes, hoe groter de kans op (volledige) toeslag. ◀

Binnenkort meer van het Pensioenfonds

juli

Uniform Pensioenoverzicht 2010 (UPO) voor medewerkers.

augustus

Meestgestelde vragen (en de antwoorden) over het Anw-hiaatpensioen terug te lezen op intranet.

Alle overige documenten zijn trouwens ook op intranet terug te vinden: AVEBE intranet > Quick Links > Human Resources > Pensioen Nieuws

september

Pensioenmap met een aantal prettig leesbare folders over uw AVEBE pensioen.